

گفت‌وگویی
روزنامه صبا با
نویسنده و کارگردان
فیلم سینمایی
«طهران ۵۷»

جوانی ترامپ، سوژه کمدی ایرانی

معصومه دهقان

گفت‌وگو

فیلم «طهران ۵۷» با ترکیبی کم سابقه از طنز و تاریخ، داستانی تخیلی از حضور ترامپ جوان و ستاره‌های هالیوودی در ایران پیش از انقلاب را روایت می‌کند. در مصاحبه‌ای با کارگردان آن، ایمان یزدی و نویسنده فیلمنامه، مهرداد نیکنام، پرده از شکل‌گیری ایده، چالش‌های نگارش و تولید، ممیزی‌ها و دشواری‌های آکران در شرایط اقتصادی و اجتماعی امروز سینما برداشته شد. هر دو، با صراحت درباره تلاش برای ایجاد تعادلی میان طنز موقعیتی، وفاداری به تاریخ و انتظار مخاطب و همچنین مسئولیت‌های حرفه‌ای در سینمای مستقل ایران صحبت کردند؛ گفت‌وگوهایی که هم جذابیت‌بخش و هم توضیح‌دهنده و هم تصویر روشن و واقعی از سینمای امروز کشور ارائه می‌کند.

ایمان یزدی
کارگردان:

فرهنگ همیشه اولین قربانی
بحران هاست

ایمان یزدی، کارگردان فیلم «طهران ۵۷»، در گفت‌وگو با روزنامه صبا از تجربه ورود به ژانر کمدی پس از ساخت «برای رعنا» می‌گوید: از چالش‌های ممیزی در روایت یک بستر تاریخی، از آکرانی که به گفته او «دوره طلایی» اش را از دست داد، و از حال ناخوش سینمایی که درگیر بحران اقتصادی، کاهش مخاطب و حذف شدن از سبد فرهنگی خانواده‌هاست. یزدی معتقد است مشکل امروز سینما فقط اعتراضات یا فضای اجتماعی نیست، بلکه بیش از هر چیز معیشت مردم است؛ مردمی که با بلیت‌های گران، دیگر سینما رفتن را در اولویت نمی‌بینند.

لطفاً در مورد ایده فیلم «طهران ۵۷» بگویید. داستان با حضور ترامپ جوان در ایران آغاز می‌شود. این ایده از کجا آمد و چرا تصمیم گرفتید چنین شخصیتی در بستر کمدی و تخیلی در تاریخ ایران قرار بگیرید؟

زحمت نوشتن فیلمنامه با مهرداد نیکنام و ابراهیم نصیری بود. زمانی که من به پروژه اضافه شدم، فیلمنامه کامل بود و من با متن آماده مواجه شدم. بنابراین درباره شکل‌گیری ایده و اتفاقات، بهتر است نویسندگان توضیح بدهند. اما برای من جذابیت از اینجا شروع شد که یک خبر واقعی تاریخی وجود داشت. قبل از اینکه فیلمنامه را بخوانم، خبر را دیده بودم و وقتی فیلمنامه را مطالعه کردم، دیدم چگونه نویسنده با تخیل خود آن واقعه تاریخی را به یک سوژه کمدی تبدیل کرده است. این موضوع امکان موقعیت‌های سیاسی و تاریخی را برای شوخی فراهم می‌کرد، بدون اینکه نیاز باشد شوخی‌های دم‌دستی یا مبتذل باشد. خودم از این نوع کارها همیشه خوشم می‌آید و جذاب بود که واقعیت و تخیل با هم ترکیب شده‌اند.

پس شما دخل و تصرفی در نگارش فیلمنامه نداشتید؟

درست است. در نگارش فیلمنامه هیچ دخالتی نداشتم. فقط به سبک خودم برخی تغییرات کوچک را ایجاد کردم تا کار کردن با متن برایتان راحت‌تر باشد، اما اصل متن و نگارش متعلق به نویسندگان بود و دست زده‌ام. این باعث شد بتوانم روی اجرای فیلم تمرکز کنم و متن را همان‌طور که بود منتقل کنم.

شما پیش‌تر فیلم اجتماعی مثل «رعنا» ساخته بودید. برای ورود به ژانر کمدی ریسک نکردید؟

بله، قبلاً فیلم اجتماعی ساخته بودم، اما معتقدم کسی که مدعی فیلمسازی است باید خودش را در ژانرهای مختلف محک بزند. اینکه فقط در یک ژانر موفق باشد و در آن محدود بماند، به نظرم غلط است. این ریسک جذاب بود و باید تجربه می‌شد. تجربه «طهران ۵۷» به من این فرصت را داد که ژانر کمدی را امتحان کنم و دیدم که می‌توانم با موقعیت‌های تاریخی و سیاسی هم خنداند و هم فکر کرد.

فکر می‌کنید در این ریسک موفق بودید؟ اگر بخواهیم فقط از نگاه فروش مخاطب و میزان استقبال بگوییم، خیر. اما تبصره دارد. شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور باعث شد فروش محدود باشد و تبلیغات هم بسیار کم بود. واقعیت این است که در چنین شرایطی نمی‌توانیم معیار موفقیت را صرفاً عدد فروش بدانیم. ضمناً از طهران ۵۷ در هفته‌های ابتدایی استقبال خوبی شد، بنده در برنامه هفت برام سوال این بود که دوستان در ابتدای اعتراضات معتقد بودند اعتراضات بر روی فروش سینما تأثیر نداشته در حالیکه هفته‌های قبل از اعتراضات رو اگر بررسی کنید میزان فروش هفتگی و روزانه فیلم‌ها بسیار متفاوت است.

با توجه به اینکه فیلم کمدی است، چقدر تلاش کردید مخاطب هم بخندد و هم نسبت به موقعیت‌های تاریخی و فرهنگی فکر کند؟

من به احترام کسانی که فقط برای خنداندن فیلم می‌سازند قائلم، اما معتقدم اگر قرار است مخاطب بخندد، دو نکته مهم باید رعایت شود: اول اینکه خنده همراه با فکر باشد، دوم اینکه فیلم در بستری تاریخی روایت شود و اشاراتی به اتفاقات و شخصیت‌های واقعی دهه پنجاه داشته باشد. تلاش کردم که مخاطب هنگام خندیدن، در کنار لذت، جریان‌ها و کنش‌های تاریخی را هم ببیند و درک کند. این باعث شد فیلم هم طنز داشته باشد و هم بازنای تاریخی. حتی موقعیت‌های ساده مثل نفت‌فروش با گاری در تیتراژ، استعمار، کازینو و سرگرمی مردم، همه در لایه‌های زیرین معنا پیدا کنند، اما بسیاری از این المان‌ها در اجرا حذف شدند یا تغییر کردند.

درباره شخصیت‌ها و انتخاب بازیگران توضیح دهید.

ابرای شخصیت‌ها، اولویت من خلق شخصیت‌های باورپذیر بود. هیچ کاراکتری کاملاً سفید یا سیاه نیست، همه خاکستری‌اند و ویژگی‌های خوب و بد دارند. خسرو و پرویز فرصت طلب‌اند، اما وقتی پای ناموس یا کشورشان در میان است، کوتاه نمی‌آیند. برای انتخاب بازیگران، گزینه‌ها را بررسی کردیم و با تیم تولید مشورت شد. مهم بود که

